

Kateřina Fučíková

Zobrazení rostlin ve španělské a české frazeologii a idiomatice

(oponentský posudek bakalářské práce)

Předkládaná bakalářská práce Kateřiny Fučíkové se zabývá, jak je ze samotného názvu patrné, zobrazením rostlin ve španělské a české frazeologii a idiomatice. Jedná se tedy o téma, kterému je z teoretického hlediska věnována větší pozornost až v magisterském studiu, studenti bakalářského cyklu se s danou problematikou setkávají v hodinách praktických jazykových seminářů. Autorka se během psaní této práce musela zcela samostatně seznámit se základy frazeologie jako teoretické disciplíny, kterou pak stručně a dle mého názoru úspěšně (samozřejmě s ohledem na to, že jde o práci bakalářskou) představuje v teoretické části své práce. Praktická část je pak založena zejména na korpusové metodologii a je svým zpracováním v kontextu bakalářských prací zcela standardní.

Práce má logickou strukturu, přiměřený rozsah a obsahuje všechny náležitosti (prohlášení, abstrakt v češtině a angličtině, obsah apod.). Po Úvodu (str. 8) následuje několik kapitol tvořících teoretickou část práce. Druhá kapitola (s. 9-17), která je zařazena hned po úvodu, se zabývá frazeologií a idiomatikou v českém prostředí. Po stručném historickém přehledu, v němž autorka zmiňuje i práce z 19. století a starší, se autorka věnuje zejména klíčovým pojmům frazém a idiom a zmiňuje též frazeologické univerzálie. Hlavním (avšak ne jediným) zdrojem jsou v této kapitole práce F. Čermáka. Třetí kapitola (s. 18-21) se zabývá frazeologií a idiomatikou ve španělském prostředí (autorka zmiňuje několik prací, nejstarší z poloviny 20. století). Věnuje se zde zejména problematice terminologické nejednotnosti ve španělských pracích a termínům *unidad fraseológica* a *modismo*, přičemž vychází zejména z prací od G. Corpas Pastor. Čtvrtá kapitola (s. 22-23) obsahuje vybrané milníky ze světové frazeologie a idiomatiky (vychází z práce A. P. Cowieho), pátá kapitola (s. 24-26) stručně popisuje vztah frazeologie a idiomatiky k ostatním lingvistickým disciplínám a jiným oborům. Šestou kapitolou (s. 27-28), věnovanou velmi stručně frazeologii rostlin, se uzavírá teoretická část práce. Poslední, sedmá kapitola (s. 29-45) je nejrozsáhlejší a tvoří vlastní praktickou část práce. Autorka zde představí metodologii. Vymezí si čtyři kategorie frazémů, vyhledává jednotlivé frazémy ve slovnících, popíše jejich význam a hledá případný český ekvivalent. Následně provede případovou studii – korpusovou analýzu. V Závěru (s. 46) stručně shrnuje celou práci a hlavní výsledky praktické části. Seznam tabulek (s. 47) měl být dle mého názoru zařazen spíše na začátek práce za obsah. Následuje resumé v češtině (s. 48) a ve španělštině (s. 49-50) a konečně soupis bibliografie a elektronických zdrojů čítající celkem 34 zdrojů.

Hodnocení teoretické části:

Teoretická část bakalářské práce by se dala rozdělit na dva pomyslné díly. V prvním autorka představuje disciplínu frazeologie jako celek. Toto by se na první pohled mohlo někomu jevit jako nadbytečné, neboť studenti zkoumající např. určitý gramatický či fonetický jev obvykle v závěrečné práci o celé disciplíně nepojednávají. V případě této práce je však třeba vzít v úvahu dvě věci: 1) Frazeologie a idiomatika se jako samostatná disciplína vymezily relativně nedávno, panuje zde stále mj. terminologická nejednotnost, popis současného stavu a ujasnění terminologie je tedy žádoucí. 2) Pro autorku je frazeologie zcela novou disciplínou, se kterou se musela obeznámit formou samostudia. Shrnutí základů disciplíny v tomto případě tedy zároveň dokazuje, že se autorka s danou problematikou skutečně obeznámila a porozuměla jí. Je třeba ocenit, že autorka si vymezila jasnou a přehlednou strukturu, vše popsala přiměřeně stručně, neodbočovala ani nezacházela do přílišných detailů. K této části nemám výhrad, snad jen mohla autorka zařadit na začátek třetí kapitoly do historického přehledu i nějaké starší práce (analogicky ke kapitole druhé věnované české frazeologii). Druhý pomyslný díl

teoretické části tvoří kapitola věnovaná již tématu samotné práce, tedy frazeologii a idiomatice rostlin. Dle mého názoru je škoda, že autorka se zde věnuje pouze plodům (zejm. ovocným), ačkoli v praktické části se následně ukazuje, že frazeologie rostlin je ve španělštině (i češtině) mnohem rozmanitější. Domnívám se, že právě tato kapitola mohla být propracována trochu více do hloubky a dána více do souvislosti nejen s obecně pojatou pátou kapitolou, ale i s praktickou částí, kde hned na začátku rozděluje frazémy do čtyř kategorií podle názvů rostlin či jejich částí.

Hodnocení praktické části:

Sedmá kapitola obsahující praktickou část práce je rozdělena do tří podkapitol. První podkapitola je založena na práci se slovníky (F. Varela, F. Čermák). Autorka si nejprve vymezí čtyři kategorie frazémů podle typu bázových slov (konkrétní rostlina, rostlina obecně, část rostliny, ostatní). Výsledkem jsou pak čtyři podrobné a přehledné tabulky obsahující kromě španělského frazému i jeho význam, dále typ frazému (přirovnání, neslovesný, slovesný, větný) a konečně jeho možný překlad do češtiny pomocí českého frazému (všímá si zároveň, zda český frazém rovněž obsahuje rostlinnou frazeologii). Právě dohledání českého ekvivalentu tvoří dle mého mínění cenný autorčin vlastní přínos této podkapitoly. Druhá kapitola, Etymologie vybraných frazémů, přináší kvůli mnohoslibnému názvu jisté zklamání, neboť autorka nejprve rozebere etymologii slova *fruto*, následně popíše biblický původ *jablka sváru* a zmíní i antickou mytologii, z níž pochází *narcis*. Jedná se tedy o skutečně velmi minimalistický exkurz. Na obranu autorky je však třeba dodat, že dohledávání etymologického původu frazémů dalece přesahuje možnosti studenta bakalářského cyklu. V tomto kontextu se tedy pouhé „naťuknutí“ tématu jeví celkem přiměřené, a to zejména i s přihlédnutím k tomu, že práce obsahuje ještě korpusovou analýzu jazykového materiálu, obsaženou ve třetí podkapitole. Korpusová analýza byla provedena na korpusu InterCorp a byla založena na vyhledávání bázových slov (rostlin či jejich částí), jejich případném výskytu ve španělských frazémech a bylo též zjišťováno, zda jsou frazémy překládány pomocí českých frazémů obsahujících rostliny. Výsledkem jsou opět čtyři přehledné tabulky. Autorka si stanovila hypotézu, že frazémy se budou vyskytovat zejména v beletristických textech, hypotéza se jí potvrdila. Z hlediska rozsahu a zpracování odpovídá tato korpusová část úrovni standardní bakalářské práce. I když nepřináší příliš mnoho překvapivých závěrů, je zpracována poctivě a se smyslem pro detail.

Otázky a náměty k obhajobě:

- 1) Mohla by autorka vysvětlit termín „neaditivní, nefregeovská funkce“ (s. 16)?
- 2) Mohla by autorka uvést podrobnější postup, jak dohledávala české ekvivalenty ke španělským frazémům?
- 3) Napadají autorku ještě jiné možnosti, jak by se dal vést korpusový výzkum frazémů?

Po stránce formální je práce připravena pečlivě, je napsána čtivým stylem a téměř neobsahuje chyby.

Závěr: Dle mého mínění se jedná o zdařilou bakalářskou práci, která svým rozsahem i zpracováním plně vyhovuje všem požadavkům. Doporučuji ji proto k obhajobě a předběžně ji hodnotím známkou *výborně*.

V Praze, dne 7. 6. 2021

PhDr. Zuzana Krinková, Ph.D.